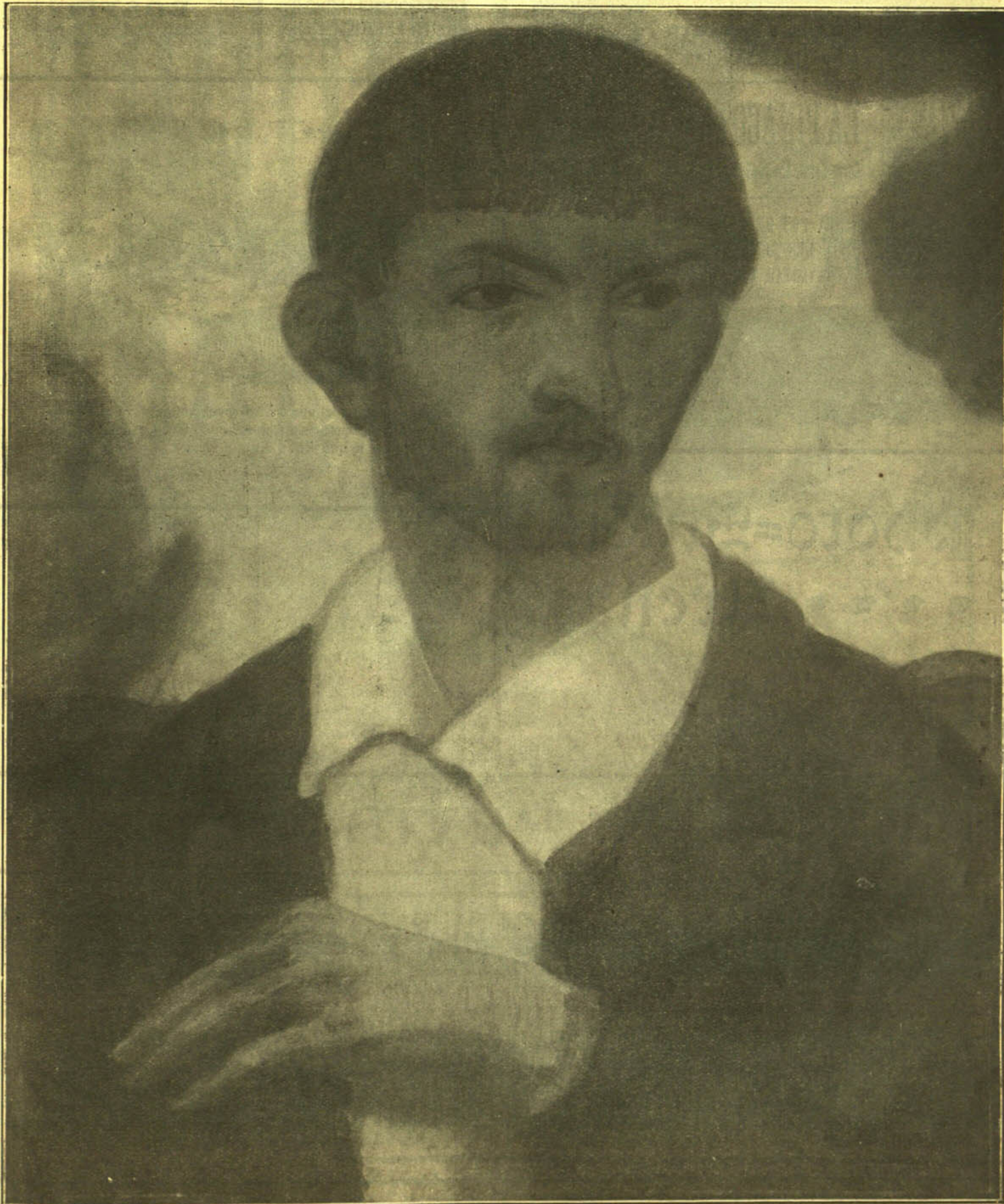

REVISTA NOVA

Any I. - N.º 15

Barcelona, 18 de Juliol de 1914

20 cèntims

Retrat per Manuel HUMBERT

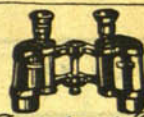
MARCS I GRAVATS
ASSORTIT INTERMINABLE

LA PINACOTECA

Corts Catalanes, 644-BARCELONA

NINGÚ POT DECORAR AMB
GUST LES SEVES PARETS
SENSE VISITAR AQUESTA CASA

Cardús
paraigües
varios
PORTAFERRIÇA 10
PORTA FERRIÇA 10

per *Eurymet i Gatre*
ANTIGA CASA
ROSELL
Plaça de Palaccio 13.

— En Fulano ha fet una critica reventant la meva exposició.
— No'n fassis cas; es un home sense idees propies; fa com els
lloros, repeteix lo que sent a dir a tothom.

(London Opinion, Londres)

Photo=Studio
• • • • •
Areñas

Telèfon 2812

Diputació, 251, baixos

Feu circular REVISTA NOVA

**OBRA DOR DE DAURATS I
DECORACIO ANTIGA I MODERNA**
IMITACIONS A BRONZE MARBRE
MARFIL I ALABASTRE :: ESPECIALITAT
EN RESTAURACIO D'ANTIGUITATS
A.LLUCH I J.OLIVA
MALLORCA 286 BAXOS ENTRE LLURIA I BRUCH
BARCELONA

 IMPREMTA

EMILI GABAÑACH, S. en C.

Impressions de totes menes

: ben fetes i a bon preu :

Diputació, n.º 308-BARCELONA

Dibuix (acuarel·la i guaixa) per Manuel HUMBERT

“LES PARAULES EN EL VENT”

POESIES D'EN JOSEP CARNER

PER FRANCESC PUJOLS

ES paraules el vent se les emporta i només les pot aturar per uns quants segles, el geni, que, com diu el nostre gloriós Josep Carner en el próleg del seu llibre, lluita i batalla amb l'inspiració entredevorant-se les entranyes.

El temps, que no pot ser apamat com una cinta, deslliga el vent d'en-tan-en-tan perquè s'emporti tot lo que trova i així veiem qu'obres pastades amb lo qu'el nostre gran Carner anomena amb molta propietat el llevat immortal se n'han anat a rodar i mai més se n'ha sapigut rès.

Les campanes que toquen a festa major i les trompetes que fan la crida del programa de les festes, quan el vent els hi vé bé se senten de tres hores lluny, i si'l vent amaina, recula o pren un altre tom no se senten, perquè'l vent porta i s'emporta l'aldarull de la festa major d'un cantó al altre, com un núvol de polç. Així mateix passa amb tot lo d'aquest món que lo de dalt s'en va a baix i la multitud de famílies, lligades de peus i mans al cel i a la terra, avença i recula, aquí caic, aquí m'aixeco, estimbant-se a cada pas i tornant-se a alçar com si l'arranquessin y la tornessin a sembrar, perquè tot passa i tot torna a començar de cop i de nou.

En Josep Carner en el seu llibre publicat suara, fa al·lusió a les cabelleres que s'apaguen i pregunta amb molta raó aont és el vent que les besava. Parla del amor matiner, qu'arriva a punta de dia i acaba plorant de cara a la paret la seva darrera follia que se li trenca com una joguina. Retreu el raim d'or que, com ell diu, l'istiu deixa. Pregunta qui tindrà mai una penyora del endemà; diu a una gran senyora qu'el seu cabell rós com el blat pot tentar la falç del segador que tot ho sega; diu també que l'amor i l'oblit son germans; parla del fum que s'adorm sobre la masia i de gaudir el consol d'un moment que s'atura com el fum. Fa esment de la lluna clara del pagés, que baixa per la vinya, tomba la quintana i cau al safreig; parla del vent que se li emporta el pensament i de la boira minça esquincada pel cant dels aucells; diu que l'amor és una rosa; parla dels tres molins del riu y diu:

l'un molia or i plata
l'altre perles i rubíns
l'altre l'amor de les dames
per fê encautivà els fadríns.

Diu qu'el pí és fael a la roca que califica de daurada i qu'ell és fael al vent.

Sí, modestia apart, el nostre gran poeta podés parlar dels seus versos que van d'un cantó al altre del món, portant el compàs com un carro que trontolla i tenen les mateixes arrels qu'el vent, que la cabellera arrelada al pensament, que la lluna, qu'els raim, que la mort, qu'el fum, que la boira i que l'amor de les dames, els podria posar com un de tants i tants exemples de lo que passa, perquè l'obra pastada amb llevat immortal qu'ens ofrena aquest glorificador de la llengua catalana, se l'han de menjar els cucs de la terra que devoren lo mortal i lo immortal, perquè tot vé que s'oblida i l'admiració dels pobles cau del cor com una figa seca.

Aquets versos escrits de mà mestre, que com la llengua de Catalunya tenen la facultat d'expressar lo granat i lo migrat, la dolçor i l'aspror, la força que torça i la feblesa, l'opulència del castellà, la claror del italià i l'ombra del francès, com també aquestes tres coses barrejades com un somni, son versos que sinó fós que tot vé un dia que s'acava no moririen mai i quedarfen per llevar de la nostra llengua

perquè un cop morta i enterrada, sembrant els versos d'en Carner tornaria a florir i a granar com si rès havés succeït.

Les paraules qu'en Josep Carner ha tirat en l'aire en tots els seus llibres, escampant pel món els tresors que hi ha en la pensa d'aquest home triat per a fer brillar la llengua catalana i que per a treuren tot el partit que's pot va amb el teler dels cants a les mans teixint i des-teixint tot lo que trova.

Ell, no fa com nosaltres que deixem el teler dels cants arreconat a la paret com una trenyina ni com la vella qu'el dilluns no fila pels seus difunts, ni'l dimars pels seus pecats, ni'l dimecres pels seus deixebles, ni'l dijous perquè te els dits tous, ni'l divendres perquè te els dits tendres, ni'l dissapte perquè la mare de Deu capta i qu'l diumenge filaria sinó que no n'és dia. En Carner texeix, fila i refila dilluns, dimars, dimecres, dijous, divendres, dissaptes i diumenges amb paraules del Rosselló, de Mallorca, de Valencia, com una aranya d'or i argent que posada sobre'l cor de Catalunya lligués les seves teles a les terres del voltant tant catalanes com nosaltres mateixos.

D'aquí uns quants segles, quant la gloria d'en Carner, com totes les coses d'aquest món, vagi a la posta per primera vegada, l'ombra l'emvolcarà com una bandera i com ara l'envolcalla passant-li un bras per sota, la nostra admiració i la de tot Catalunya.

Passada la primera nit, després de la posta, la gloria del gran Carner tornarà a lluir i tocarà a les cases més altes del poble. Com qu'aleshores nosaltres ja no hi serem, no podrem veure que les obres del nostre company no han perdut rès i si podessim tornar ens semblaria mentida que l'oblit germà del amor, com hem dit que deya en Carner, havés pogut fer niu en les portades més altes dels seus versos.

Però tot lo que neix ha de morir, no hi ha més remei, i l'obra del nostre company, tornarà a anar a la posta i de posta en posta se pondrà per a sempre; no perquè hagi perdut el principi immortal que l'anima, sino perquè'ls llibres com els monuments i les columnes que l'aguanten esdeven polç, i encare els monuments tenen l'escusa de que no poden esser aguantats quant els anys els corquen, perquè dels llibres seus

podrien fer una nova edició impresa i copiada a mà però arriba un temps, pels seus passos contats, en el qual els homes no's recorden dels llibres ni de que al món siguin i en aquest temps, si no hi ha rès de nou, serà quant morirà l'obra d'en Carner.

Dibuix (acuarel·la i guaixa) per Manuel HUMBERT

Quan els neoclàssics diuen «No pastitxem pas, nosaltres solsament ens inspirèm» equival a dir «No'ns posèm pas la casaca de l'avi sinó que'ns en fem tallar un altra sobre'l meteix patró i de panyo nou. — LLEÓ WERTH.

GEORGES PERROT

IES enrra parlavem de l'aparició del vol. X de l'*Histoire de l'art dans l'antiquité* que en Georges Perrot començà amb l'eruditíssim arquitecte Chipiez. A meitat del camí aqueix morí i en Perrot continuà aqueixa historia, qu'és de totes les obres semblants la més ben compendiada, la més seria, la més amena, la millor documentada.

Era tan vellet ja el Sr. Perrot que no ha pogut acabar la seva obra. Un dia va eixir pels mols del davant del seu Institut a passejar la digestió, i davant d'aquella estupenda decoració, en el fort del seu esforç admirable, en la tebior d'un dia primaveral l'home se deixà morir dolçament com un pollet, com un sant.

El nostre sentiment és immens, la nostra admiració encara més.

MANUEL HUMBERT

EL PINTOR OFEGAT

PER APA

LAAAARC... Marededeu i qu'és llarc! Priiim... seeeèc! amb uns ulls atmetllats com els d'un radjput, negres, grossos i envellutats com els d'una gazela i cenyits per

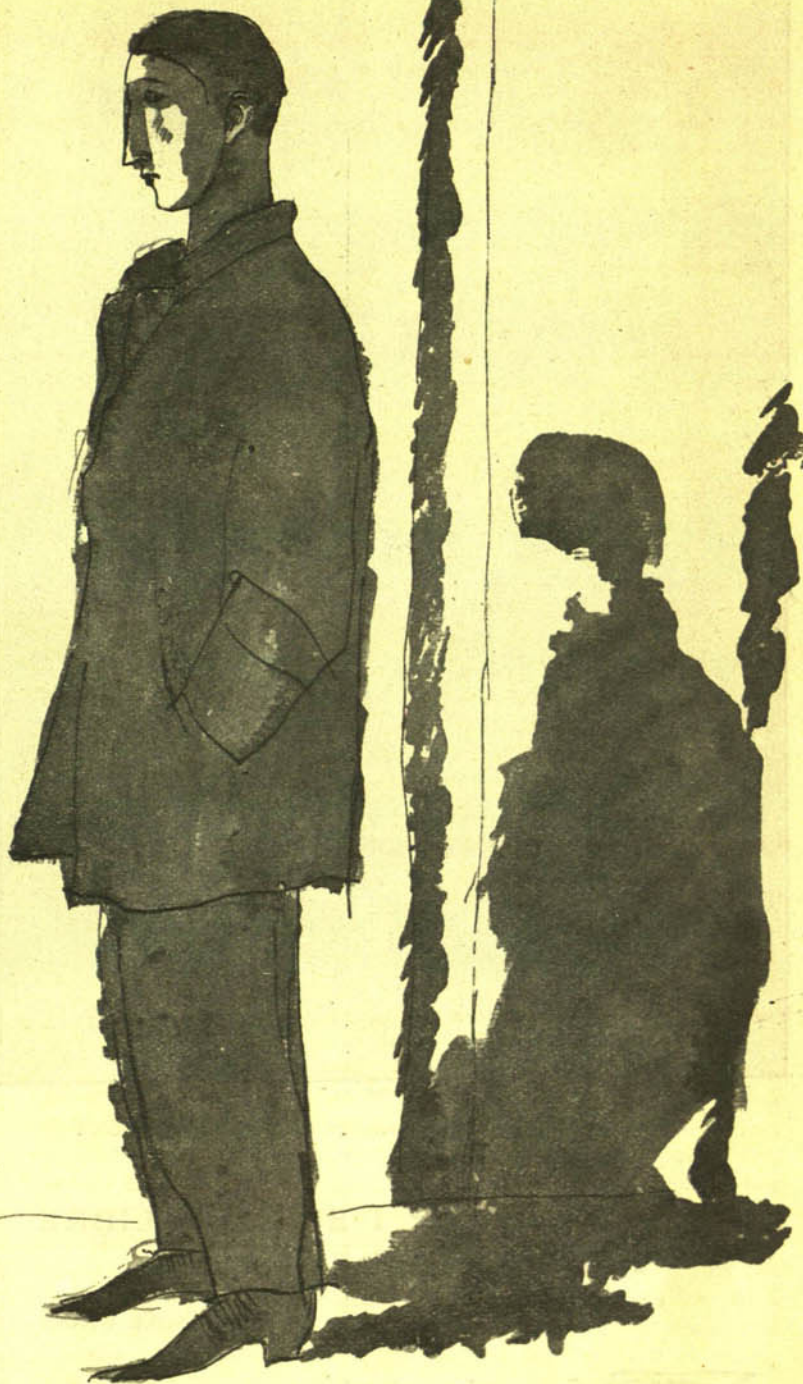
llargues pestanyes, sempre escrupolosament afeitat i vestit de negre, en Manuel Humbert aparenta més un pierrot desvapat qu'un barceloní. L'Humbert és un pierrot desventurat; si riu ha d'esser provocant-li forçosament la rialla i encara aixís la fa curta i continguda, no parla, no fa soroll, no's belluga gaire, no s'ocupa de res; sembla un pierrot amorós de totes les colombrines mortes.

Un dia l'Humbert s'en anà a París i en siguent al *Pont des Arts* va caure al Sena. D'allí estant pinta i dibuixa totes aquestes coses que reproduim; les unes son records, les altres son del natural, retrats dels transeunts, etc. Del fons del Sena no s'en mou mai; no se sab si per la força de la seva natural apatía, o bé si per inercia del seu organisme peresós, o bé si és per complacencia; no n'havem mai pogut treure l'aigua clara. De tant en tant anem a París a fer-li una visita; en-t-arrivant a la passera de les Arts ens aturèm en l'indret en que l'accident tingué lloc i ben decantant-nos cap a l'aigua, en aquella hora nocturna en que no és gaire remoguda, si la lluna fa'l ple, posant-hi tota l'atenció arribem a percibir-lo al fons de l'aigua verdosa, fumant cigarrets davant del seu caballet. Ell ens somriu un xic melancòlicament i a la nostra violenta gesticulació, a les nostres apremiants sollicituts no'ns respón ni sí ni nó; s'acontenta d'arrosar les espatlles i tornar a somriure; si li demanem per veure lo que pinta ens gira la tela de cara a nosaltres, que sempre sol estar verge de pintura. La única vegada qu'ens ha dit quelcom de concret fou el mes darrer per a demanar-nos uns patíns. Quan ens despedim ens fa un gest amical amb la mà i es capfica de nou davant del caballet, una cama damunt de l'altra, amb el cigarret als dits.

El seu art s'aparenta amb el d'aquella época d'en Picasso en que, com influenciat d'en Toulouse Lautrec, del decadentisme d'en Aubrey Beardsley i els literats delinqüents, produí les aigua forts i puntes seques desvariantes i malaltices, fetes per a pertorbar. El temperament d'en Humbert sembla molt accessible per aqueixes tendències decadentistes; el seu allunyament del món sembla tan el d'un místic com el d'un *calavera* desencantat; i aqueix estat d'ànim tan particular, aqueix enervament psicològic tan poc comú ens és traduït d'una manera eloqüenta, casi esfereidora; és el naufrag voluntari que veu el món al través d'una aigua casi transparenta i un xic enmatzinada, pero, al fi i al cap un món ben vivent ja que ell, que no és pas mort, ni molt menys, el percibeix.

Es cert que la preponderancia de lo patètic sobre lo plàstic treu un xic de valor a la seva pintura, pro els seus dibuixos, considerats com a il·lustracions del llibre més difícilment comentable, emocionen com els dibuixos dels més grans dels dibuixants; el literaturisme qu'els infantà ha crescut fins a devenir literatura intensa, fins a fer d'el Humbert un possible col·laborador del poeta més sensitiu, cosa que no's pot esperar de gaires dibuixants.

Si un dia l'Humbert surt del aigua qu'el reclou i puja al nostre món a pintar una truita amb esbarginia o un calvari, potser devingui més qu'un il·lustrador magne de grans poetes, potser devingui, además, un gran poeta i un gran pintor. Perquè en mitj de les seves

Dibuix lavat en blanc i negre, per Manuel HUMBERT

melangies llibresques l'Humbert sab veure el valor de realitat pictòrica, per banal que sembli, de totes les coses que no's decideix a pintar.

Però, fassi lo que fassi, en Manuel Humbert és un artista innat que, tal com és avui, ens corprèn i ens entusiasma.

Hi han dos estats d'ànima, dugues categories de pintors. Els uns cerquen eternament, i alguna vegada troven, valors nous en la forma i en el color, menyspreuant tot lo demés, pintors experimentalistes que troven llur satisfacció en un individualisme orgullós. Els altres no son innovadors empró creen una armonia ampla donant-li una riquesa interior. Si els primers respōnen a la nostra passió analítica, els altres a la nostra necessitat de síntesi. Els primers queden casi sempre incompresos, que ja és aquesta la llur raó d'esser; empró quan això passa als altres el malentès és un disbarat.

JAUME TOUGENDHOLD

Dibuix a la mina de plom acquarel·lat, per Manuel HUMBERT

EN JOSEP CARNER I EL SEU LLIBRE "PARAULES EN EL VENT"

PER ALEXANDRE PLANA

Lun costúm arrelat el dir que'ls grans homes lluiten amb el seu temps. Nosaltres tenim per grans homes als poetes purs, i així ens demanem si en Josep Carner — qu'és el més pur poeta de Catalunya — ha de sostenir amb el temps una lluita gaire fadigosa i persistent. Si bé ho escatíssim potser trobaríem qu'en Carner se resigna a la natura i rareses del seu temps; i qu'és el temps el qui no correspon com deuria a la seva bondat. Com el temps tingué una actitud reprovable per a Stendhal, per a Edgard Poe, per a Verlaine, i, anant al cim, per al mateix Dante, el nostre temps no inclina prou la seva testa davant l'obra abundosa i clara del nostre poeta, amb tot i haver assolit l'unànim homenatge dels qui senten — a dins o a la vora — la guspira divina. Sòrt n'ha tinguda en Josep Carner de que fós reconeguda com a única i com a més alta la seva valúia; que d'altre manera encare s'hauria de veure menyspreuat per qualsevol burgès de botiga i torra, i jovincels hi hauria que li contarien les síl·labes dels versos amb el negre desig de trobar-ne un de llarg.

Per què'l nostre temps, que tan meravellosa florida de poetes

està oferint és, emperò, un temps mancat de sentits per a la poesia? Dels llibres que's venen a la nostra terra, pocs són llibres de versos. S'ha per què la nostra gent és sensible no més als ritmes sonors de la música, i no cospa la silenciosa harmonia del vers; s'ha per què'l caient pràctic del nostre gènit fa que's rebutgin els llibres on hi hà poca lletra, com si fossin un engany, els llibres dels nostres poetes no tenen el públic que haurien de tenir. Un amic me contava l'altre dia d'una dama que tornant un llibre de versos que'l llibreter li ofería, s'esclamava tota irada: «Són un menja-paper!» I la dama trià una novel·la de llom groixut i de lletra atapaïda; ne tenia per a cinc setmanas.

La nostra gent sol trovar-hi en els versos dues coses: que no els acaba d'entendre per lo depressa que'ls llegeix, i que costa molt de explicar-ne l'argument en una conversa. Una senyora coneguda me deia: «Què vol que li digui, els versos fan com els bunyols de vent, que no atipen gaire!»

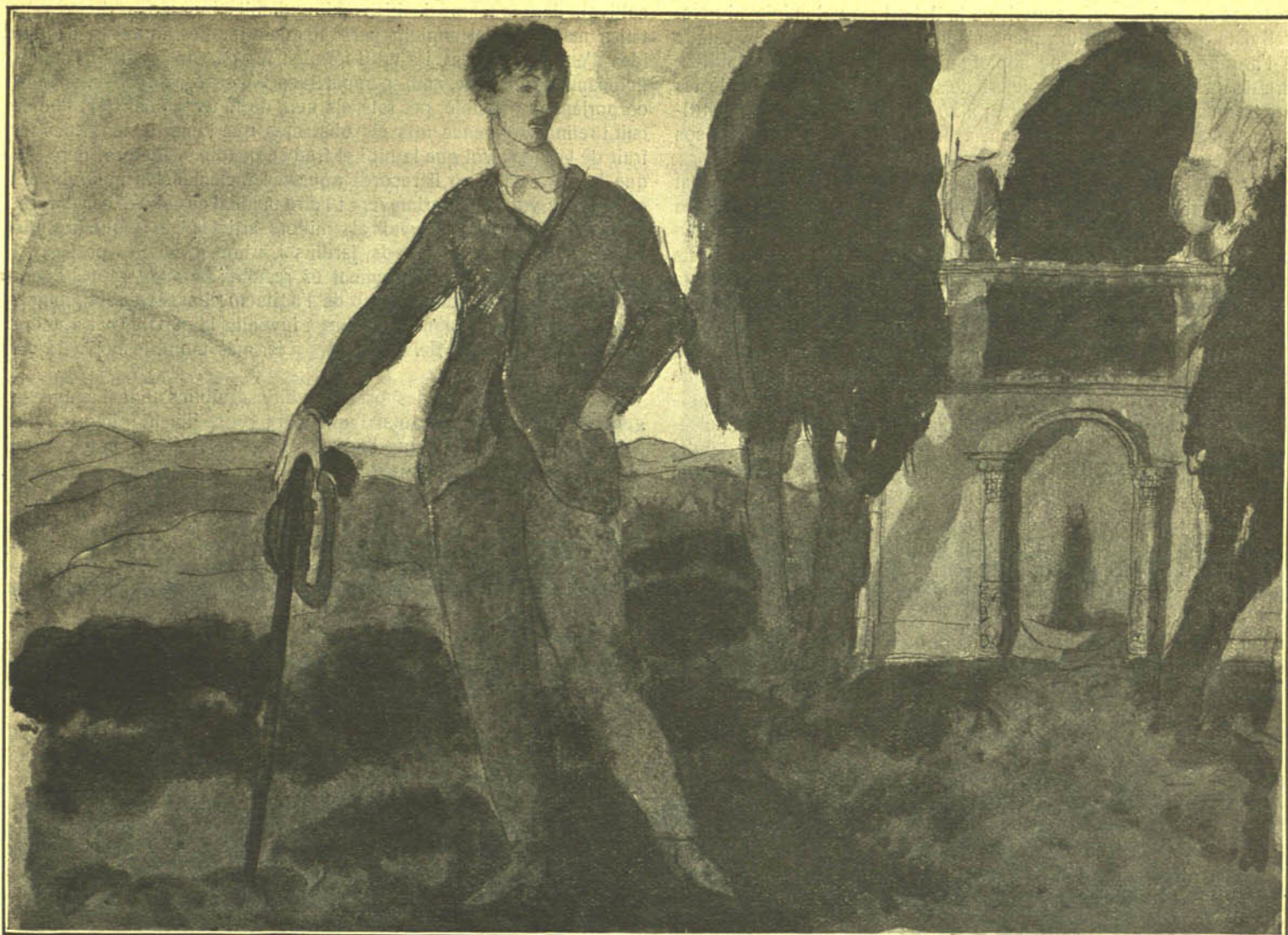
Però quí sab si aquesta incomprensió que volta als poetes de la nostra terra i la més ferma admiració que troven en els escullits els ajuda a sostenir la llibertat del seu cant i aïlla la seva expressió i la fa més pura. Lo que més ens ho fa creure és el cas de'n Josep Carner. El seu darrer llibre «Paraules en el vent», ens arrela el convenciment que ja teníem.

Si ens girèm de la banda de França, i de la banda d'Itàlia, i fent un esforç, pensèm en les terres de més enllà, com l'Anglaterra y la Alemanya, i comencem a dir noms i cognoms de poetes lírics, de poetes descriptius, de poetes èpics, de poetes didàctics i d'altres menes, se'ns recorda qu'en totes bandes n'hi hagueren que feren triomfar la puresa de l'inspiració de les circumstancies anecdòtiques del temps, i reculliren en una forma perfecta les vibracions de l'eterna gràcia del sentir. I ens amara l'esperit solsament el pensar que també tenim a Catalunya poetes que copsen l'eternitat en l'estremitut del moment; el primer nom que'm vé a la boca és el de l'aulor d'aquest llibre que, com deiem, acaba de sortir.

«Paraules en el vent»; diu el poeta. Però recordo que Petrarca també digué un dia: *Scrissi in vento*, i aquest vent que rebé la senyal de les seves rimes encare ens amorseix les hores. Moltes de les paraules qu'en Josep Carner ha donat al vent ressonaràn i seràn més vives temps a venir. Per què és de creure — tots hem de posar-hi la esperança en això — que serà cada dia més ampla la rodona dels sensibles a la divina guspira, els fervents de Madona Poesia. Una vegada a la vida hem de tenir la gosadia de fer de profetes. I diem: Aquest llibre que avui molts ulls distrets no sabrà distingir en la escaparata dels llibreters, vindrà dia que per a ell seràn misers els més delicats papers de les manufactures imperials del Japó o de les fàbriques d'Holanda.

La valúia de la poesia d'en Josep Carner s'escau en les paraules, o rau en la seva intenció? Es bell el seu dir o és tot el mèrit de la gràcia que hi batega? Respondre una cosa o l'altra fóra veure la poesia amb els ulls mig aclucats. La valúia de la poesia d'en Carner no's pot destriar en miques per a sospesarles; és una com l'esperit i sensible com l'aire i com l'aire relisca a qui vulgui pèndre-la amb els dits. Creiem nosaltres que unes vegades és una paraula que li vé al pensament i amb la seva munió (?) comença a despertar les imatges dormides, com altres vegades és una sensació recollida com un dolç sediment en l'esperit, çò que — en son desig de vida — cerca i tria les paraules i el ritme més just. I com a dins d'en Carner no hi manquen les paraules ni les sensacions, és la seva poesia una deïu que raja sempre amb la mateixa frescor inagotable.

I més encare, aquesta volta. Perquè el mateix poeta ens ho ha dit: abans que girèm el full en cerca dels versos, dues pàgines de prosa expliquen el seu propòsit. Historia planyívola d'amor diu el poeta qu'és el seu llibre, i declara que a l'escriurel no ha fet sinó una afirmació de simplicitat amorosa. I així que girèm full, i retrovem les poesies que dia per dia havíem llegides en els «Rims de l'Hora», a *La Veu de Catalunya*, comprenem com en l'encís de tal simplicitat és on rau la pura bellesa de la seva lírica. I més qu'en lloc, en les cançons. La «Cançó de l'amor matiner», la «Cançó florida», la «Cançó d'Abril» la «Cançó de l'amor i son comiat» la «Cançó de l'instància amorosa», i aquella altre qui comença: «aigües de la pri-

Dibuix lavat en blanc i negre, per Manuel HUMBERT

mavera, que degoten pels jardins...», són com les ales del llibre, que'l fán volar enlaire, per demunt de tot núvol i lluny de tota boirina. En elles la nostra parla s'hi fa germana bessona de la parla italiana, i ens sobta l'emoció de sentir-nos com una columna pariona de l'altre que més enllà de Mallorca, a l'altre banda de la mar llatina, se creu sostenir ella sola l'imperi de la poesia lírica. Amb aquest nou recull de versos d'en Josep Carner ens vé una més viva esperança en el porvenir de la llengua catalana, perquè essent arribada al punt ont éll l'ha feta arribar. ja res ens ha de fer por, que tots hauràn de retre-li homenatge com a parla perfecta en la tendror de la juvenesa. Aixís, tranquils de l'avui, som orgullosos de l'endemà, de quan devingui madura i depassi en esplendor i fecunditat a la seva mare, la parla llatina, de la qual es encara tinguda per molts com el plansó més pobrissenc. Quan això sigui, el nom d'en Josep Carner serà lloat tres voltes cada dia, en record de les seves cançons, en memoria dels seus sonets, i en exaltació de totes les armonioses paraules dels seus cants.

DE PINTURA MURAL

PER JOAN SACS

I. — LES MANIES

La nostra adhesió al moviment qu'en l'art modern se nota en prò d'una resurrecció de la pintura mural no tindrà una efectivitat pràctica fins que'ls promotors d'aqueix moviment a casa nostra se despreguin de certes idees maniàtiques, veritables entrebancs pels confiats catecúmens. Se comprèn qu'una idea unilateral determinada nascuda de les disposicions naturals d'un individu s'acordi perfectament amb la seva obra: aixís un individu quin temperament o quines

capacitats pictòriques s'inclinin a la tècnica de la pintura plana podrà limitar-se an aqueixa tècnica especial, produir-hi obres mestres, i fins és comprensible qu'arribi a imaginàrsela indispensable; però l'idea pictural d'aqueix individu desbordant-se d'aquests límits e invadint cegament la personalitat agena ens sembla una calamitat; perquè la personalitat agena pot lo mateix esser una personalitat idèntica qu'una personalitat diametralment oposada; i en aqueix darrer cas l'acció de l'individualitat cegament invasora és tan o més criminosa que la violència material. Aquella acció invasora pot, ademés, ferir al comprador, al *amateur*, sovint tan refinat i sensitiu com un artista professional.

L'exclusivisme de la «pintura plana» és precisament una d'aqueixes manies que, a pretexte d'haver alguns pintors murals pintat plà admirablement, se vol imposar com a article de fè. Es indubtable que amb aqueix estil els egipcis han pintat coses delicioeses i els grecs i els bizantins i els carolingis també, i en Gauguin modernament i els seus seguidors han produït obres molt estimables pintant a plans, però aqueixes obres admirables son aixís perquè l'artista sentia previamment, amb antelació a tota idea de procediment, la Bellesa del motiu pictòric. Per ignorancia del escors, del clar-obscur i de la perspectiva els uns, per temperament els altres, plasmaren llur visió a plans enlloc de fer-ho altrament, i la llur obra siguié bella. En canvi, amb el mateix procediment els grecs i els egipcis i tots els artistes citats han pintat coses banals i coses detestables. Lo mateix podríem dir respecte dels pintors voluministes i perspectivistes. Aixís, doncs, amb quatre vulgaritats més velles que l'anar a peu queda demostrat, adhuc limitant-nos a la pintura mural, qu'aqueixa pot produir obres d'art admirables amb el procediment plà o amb qualsevol altre.

Però'l pintor fanàtic del procediment aplanat dirà que l'obra

mestra seva serà sempre superior a la del artista voluminista i perspectivista, perquè la pintura plana s'adapta més al concepte estàtic de l'arquitectura, a l'idea de soplug dels sostres i a la tranquil·litza-dora de resistència que'l propietari de l'arquitectura exigeix de les parets qu'aguanten aquell sostre; això és, la pintura plana contribuiria, encara que subjectivament, a protegir el rebost i els ossos del propietari de l'arquitectura contra les violències exteriors.

An-aquí precisament aont el pintor planista se creu haver tancat de cop és precisament allí aont s'hi ha enclós els dits. Aquesta idea barroera del art necessàriament aplicat, útil i raonador, suggerida particularment pel fenomen, més aviat psicològic qu'estètic, dels elements constructius micènics subsistent com ornamentació en el doric, és una diguemne idea egea però no dórica. L'arquitecte doric, diguin lo que vulgan els cubistes de l'arqueologia, no ha tendit mai an això que s'ha nomenat l'art silogistic, el raonament dels elements constructius, sinó que ha tendit, en la ornamentació, al esteticisme pur, deslligat de tot concepte d'utilitat; les metopes, els triglifs, les gotes, els capitells, etz., subsisteixen simplement per l'impuls rebut en l'època micènica. Altrament, com s'explicaria la forma lleument trapessoidal del temple doric i de ses obertures; la desigualtat de separació i gruix de les columnes; la conicitat invertida de les mateixes respecte del megaron micènic; el sòcol i les graderies; les canals de les columnes; les acroteres i les esculptures; la policromia, qu'enlloc d'accentuar la calitat de la pedra, la oculta: de què servirien tots aquests elements purament doric sinó per a fer l'edifici bell a la vista?

Però, concedim que aqueix barbre neguit de la habitació sòlida i segura del home llacustre o del troglodita siga cert i qu'en nostres temps encara hi hagi qui'l senti. Anirè per això a atribuirlo a tots el nostres conciutadans? De cap manera. Nosaltres coneixèm molts homes refinats que no sols no senten aquestes inquietuts subconscients sinó les totalment oposades. Els esperits més delicats i

cultivats de tots temps desitjen en llurs habitacions gosar de les ventatjes materials del soplug però atenuant-lo, deslliurant-lo de tota idea d'empresonament, i a tal fi foraden les parets i sostre lo menys ficticiament possible amb perspectives immenses poblades, lo més corporiament possible, per tots els sers de la terra i del Cel; l'home cult i refinat vol vence tots els obstacles que l'impideixen fruir i fer fruir de la vida; vol que la nit i el fred se quedin al defora, però vol que la seva casa no li recordi aquestes inclemències naturals ni'l empresoni; vol que la primavera i l'aire matinal circulin al seu entorn, i per xò si té fortuna, fa venir als millors artistes per a que li pintin demunt de les rígides parets, jardins i arbres i celatjes profonds i llacs plàcids si'l seu temperament és recullit; batalles, raptés i cerimonies, si és amant de l'acció o de l'agitació. La seva repugnancia per a l'arquitectura raonada va fins a inventar la cúpula, per a millor simular el foradament del sostre, per a fer més tangible l'invasió del aire lliure.

Com se decoraràn aleshores els edificis públics aont si congrega gent de tota mena, amants d'un i altre procediment pictòric? Se decoraràn de la manera que l'artista escullit disposi. Si aqueix creu qu'ha d'esser pel procediment plà i el caràcter de l'espai a decorar aixís ho demana, el resultat serà satisfactori, sinó no ho serà tan. Si l'artista és un mal artista, la seva obra serà dolenta amb el procediment idoni i pitjor amb l'altre. Si l'artista és un perfecte pintor, la decoració mural que fassi serà admirable de totes maneres i la impropedencia del estil serà defecte mínim, perceptible sols pels fanàtics del estil contrari.

Totes aquestes consideracions poden oposar-se a les demés manies dels dogmatizadors de la pintura mural; les manies de la coloració grisa, de la composició decorativa, de l'estilització necessaria, de la moralitat, etz.

Dibuix lavat, per Manuel HUMBERT

BARCELONA COMTAT GRAN

A Junta de Museus ha comunicat al arcalde les reformes artístiques qu'al seu judici li convenen a la ciutat per a fer un paper decent davant els forasters qu'ns visitin en ocasió de la futura exposició internacional, les que nosaltres firmaríem.

Empró hi ha un paragraf que'ns ho impediria. Diu qu'en el Museu posehim obres dels grans mestres estrangers; aquests grans mestres estrangers, segons la Junta de Museus, son en Brangwin, en Lazló, en Blanche, en Casciari, Morbelli, Wytsmann, Schumtzer, Zuloaga, Sorolla...

Amb els ulls girats en blanc, les mans plegades aixecades cap al cel, un genoll flectat en terra i els ulls anegats de llàgrimes, demanarè a la Divina Providencia qu'un llamp de Deu caigui despietat al demunt d'aquesta Junta i la pulverisi, per haver olvidat al gran Romero de Torres, als germans Zubiaurre — tan el gran com el petit — al prodigiós Shanón, al immortal Van Rysselberghe, al grandió Bakst, al formidable Lucien Simon, etz., etz., que si no son encara al Museu de Barcelona, aviat hi serán, i son tan grans i tan estrangers com els anteriorment citats.

Cada home porta en si mateix una guspira sagrada que, si no es alimentada ni avivada, s'ofega dia per dia sota'l pès de la necessitat o de l'indiferència, sense per'xó, acabar-se mai d'estinguir. — J. W. GOETHE.

ALGUNES MEDITACIONS SOBRE L'ESTIL BARCELONÍ DE COMPRES I VENDES A LA MENUDA

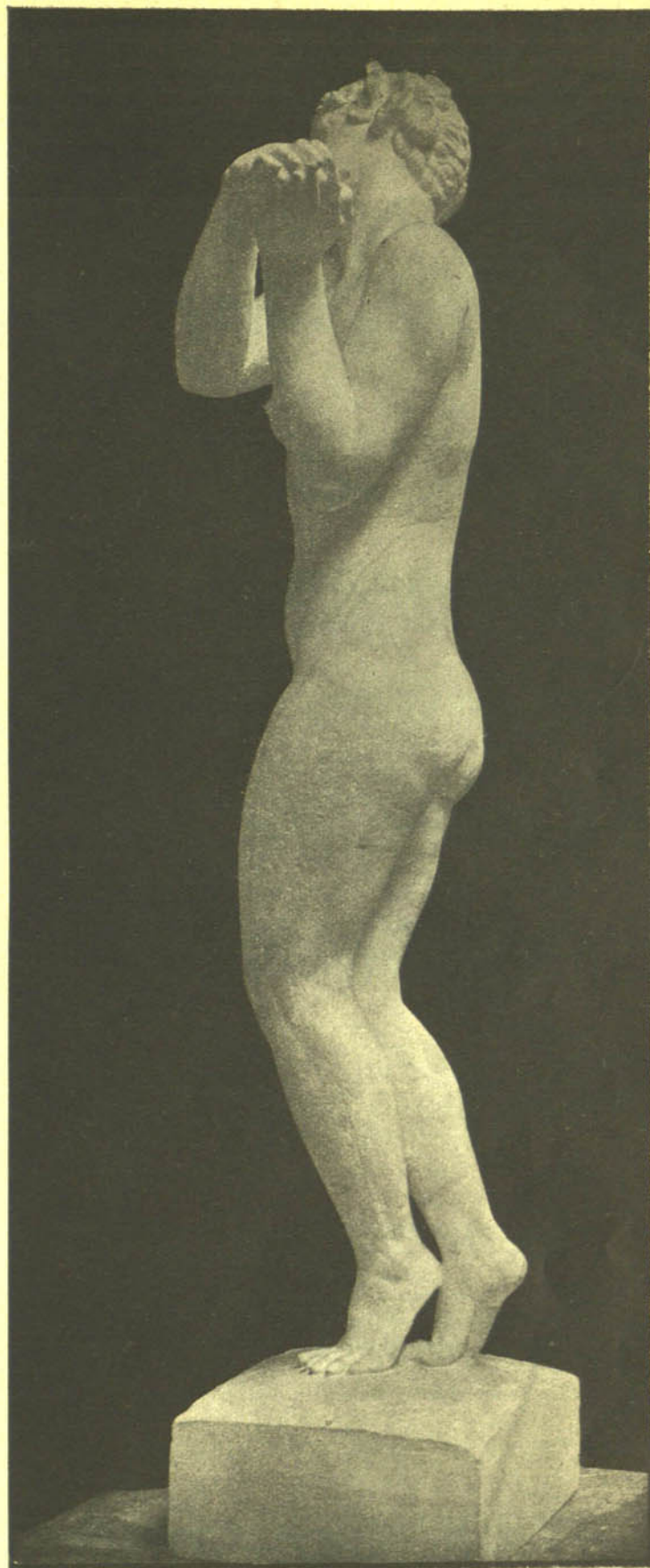
PER CARLES SOLDEVILA

N el dia d'ahir vaig contemplar un espectacle plascent i educatiu. Dos estrangers, marit i muller, lletjos i rossos, pero d'aspecte francament bonadós, fullejaven les il·lustracions posades a la venda en un aparador extern d'una llibreria estrangera. Fullejaven amb tranquila seguretat comprenent que feien una cosa lícita i normal. Lícita, prou; pero normal? Es normal a casa nostra girar i regirar les mercaderies sense donar ni demanar explicacions al marxant? Jo crec que no. Unint l'acció a la paraula, si, podreu regirar totes les existencies de totes les botigues de Barcelona. Fer lo mateix en silenci en molts cassos us resultarà violent, en la majoria impossible. Som gent rezelosa, nosaltres. Si solsament sentim unes vagues ansies de comprar, el nostre rezel pagesívol i el rezel egoista del marxant ens obliguen a acudir a un artifici de paraules. Fingim amb tot l'aplom de que som capaços que anèm a comprar resoltament. Per sa part el marxant simula que va a vendre decididament. Ningú enganya a ningú, pero les apariencies s'han salvat: ja no's pot dir que perdèm el temps en una badoqueria muda i desinteressada.

* * *

«No toquèu els objectes» és l'advertiment que llegim amb freqüència i que suposè sempre. «Mirèu, pero no m'hi posèu les pecadores mans al damunt» El botiguer té por de que li feu malbé l'objecte — mal menor — o de que li robéu — mal major. Aquesta fórmula d'ofensiva desconfiança ha estat acceptada pel públic benigne com norma de la seva conducta. El barceloní no gosa tocar els objectes o els toca tímida i futivament com si fossin materia de crim. I si al menys deixessin guaitar les coses en pau! No sempre és permès. Feu la prova: encanteuse una estona davant d'un aparador. Si l'amo us descobreix no trigareu a escoltar la seva veu insinuanta. Que un

«Balladora amb la màscara», per Libero ANDREOTTI

hom no pugui entretenir-se tot sol, assaborint el naixement de la necessitat o la seva mort reflexiva, lenta i silenciosa!

* * *

En més d'un magatzem apareix el retol que diu: Entrada lliure. Tals paraules deuen significar que tothom pot entrar anc que no senti les més diminutes ganes de comprar. Aquesta invitació declarè

que, tret de casos tradicionals i comptadíssims, no és acceptada, ni tampoc feta amb prou sinceritat. Quan no portem determini de adquirir res sols gosariem entrar en lloc de moltes portes obertes, allà on sia possible caminar en ramada, on poguem abscondir la nostra individualitat poruga. Un cop dintre, cal que'ns poguem moure com vaillets que s'ajunten per a cometre una malifeta. Sols entre'ls taulells

experimentaríem la sensació de que'l marxant ens inspecciona amb rezèl o amb ira, interrogant-nos: què hi veniu a fer aquí, desvagat? I ens avergonyiríem. Som gent vergonyosa i desconfiada, nosaltres.

M'enrecordo d'una ingènua masovera vinguda de la masia a passar quatre dies a ciutat. Acompanyada dels seus senyors visitava uns grans magatzems barcelonins en hora de calma. La bona dona caminava amb cert esverament i mormolava sovint: vol dir que no'ns en treuràn? Ja's pot passejar així sense comprar res? Els senyors mig-reien amb semblant de pietosa ironia i li anaven dient que no passés pena, que allò era permès. Però's traslluia que en el fons del fons els senyors sentien les meteixes inquietuts que la masovera.

* *

Molts botiguers, per tal de dar-se aires de proveir una clientela generosa i rica, tenen el vici de no posar el preu damunt de cada un dels articles exposats per a la pública temptació. Els seus aparadors son més nobles i fan més goig, no's pot negar. Però les botigues, no tenen com a fi essencial la venda? Doncs amb aquest costum, per una banda's roba un factor important als calculs del comprador que passa pel carrer, per altra banda se l'obliga irremeiablement a un major intercanvi de paraules amb el marxant.

Jo imaginó que totes les converses de regateig son fetes de raonaments imbècils e inútils. Si: perfectament imbècils i perfectament inútils. Poden molt bé suplir-se per un silenci interromput de tant en tant per comprador i venedor repetint llurs pretensions amb condescendències graduades o amb toçuda intolerancia.

Vetaquí'l procés d'un regateig sense desperdici. *El marxant*: una pesseta. *La senyora que compra*: setanta cinc cèntims. Silenci. *El marxant reprèn la paraula*: una pesseta. *Respòn la senyora*: setanta cinc cèntims. *Mormola'l marxant*: vuitanta cinc. Silenci. Etcétera. L'alternancia de preus i silencis continúa fins que un dels dos, rendit, claudica o romp els tractes.

Ara imaginèu la serie infinita de bestieses que s'haurien estalviat damunt la crosta de la terra practicant aquest senzill procediment de regateix. L'art de fer l'article no existiria. El de desferlo tampoc. Oh, deus del cel!

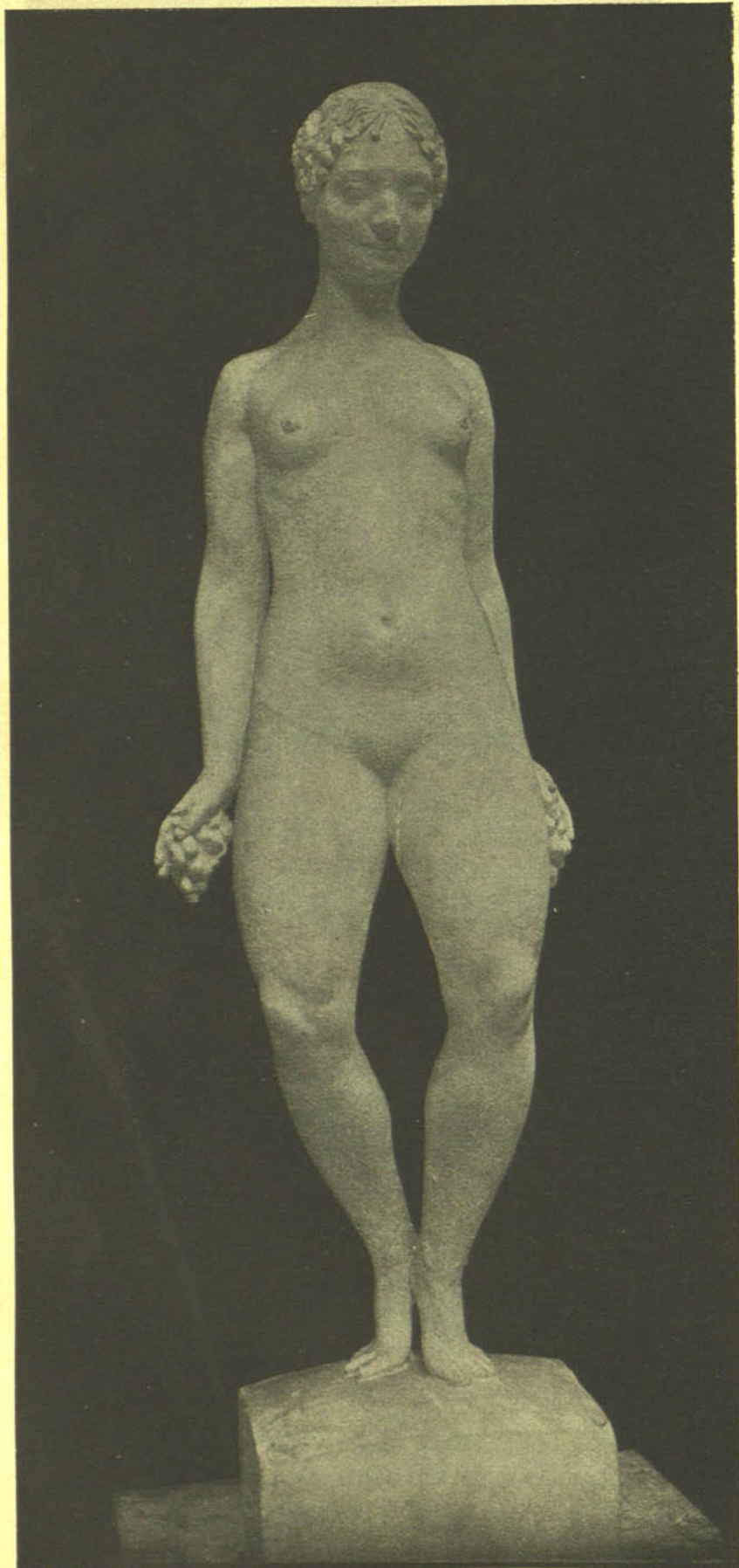
RIMBAUD MYSTIQUE

“LES ILLUMINATIONS” et “LA CHASSE SPIRITUELLE”

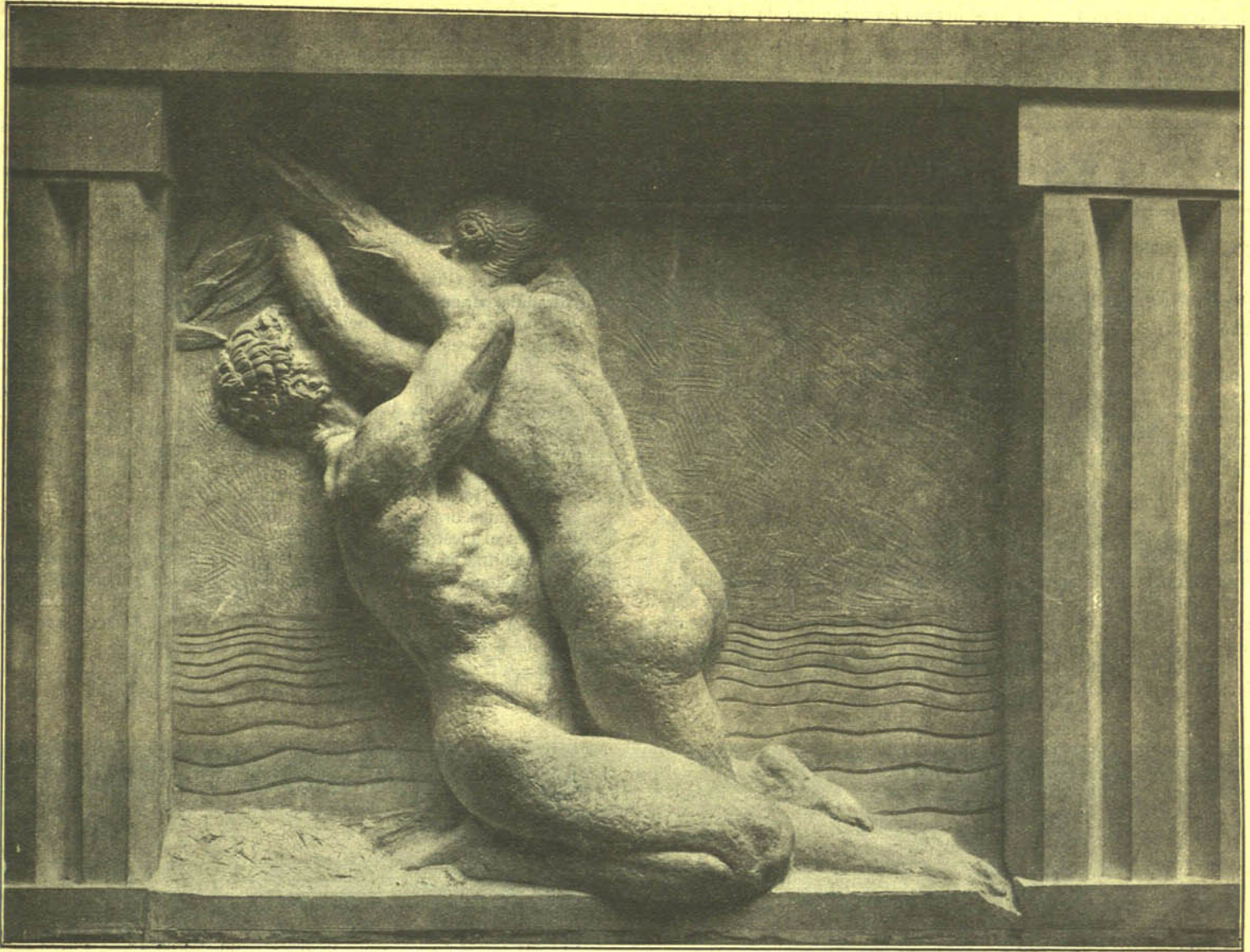
Extreièm els següents paragrafs d'un llarc article del «*Mercure de France*» sobre'l misticisme de les Illuminations d'en Rimbaud, firma d'Isabel Rimbaud:

«Le caractère mystique des *Illuminations* est indéniable. Elles sont le trophée rapporté d'une conquête dans l'au delà. Elles possèdent trop marqué le sceau de l'infini pour qu'un doute subsiste sur leur origine.....»

Il y aurait lieu de supposer qu'en dépit de leur tendance Arthur a conservé les poèmes parce qu'ils sont particulièrement intenses de pensée et d'expression, et qu'ils formaient, pour ainsi dire, le sommet de ses réalisations métaphisiques, et aussi parce que, isolés de leurs congénères, la signification principale en devenait hermétique. N'oublions pas qu'il a dit, de certaines de ses productions antérieures à *La Saison en Enfer*, qu'il en réservait la traduction.....»

“Balladora amb el raïm”, per Libero ANDREOTTI

“Fris Nupcial” Detail, per Libero ANDREOTTI

Il faut bien admettre que Rimbaud, ce buveur de science, ce liseur insatiable, ce fouilleur impitoyable des poésies et des philosophies, après avoir vu plus loin, plus haut et plus profond que la généralité des possédés de l'esprit anciens et modernes, a voulu, non satisfait des réponses données à ses questions par le monde visible, écarter le rideau de «l'azur qui est du noir», et interroger les mondes invisibles; qu'il a violé le Ciel, et, s'identifiant à la lumière absolue enfin découverte, qu'il s'est lancé dans la création mystique. Mais, jusqu'où poussa-t-il ses investigations dans l'infini, et quelles formidables visions, où il crut un moment avoir trouvé bonheur et raison, rapporta-t-il de ces régions vertigineuses? La lecture de *La Chasse Spirituelle* (manuscrit perdu) pourrait seule nous instruire de façon précise sur ce point. Il est bien certain, dans tous les cas, que ces conquêtes ne pouvaient ressembler en rien aux butins conquis jusqu'à lui, et que les «nobles minutes» de «vie éternelle» entrevue, «fêtes» auxquelles devaient participer des «magies», des «féeries religieuses», pour aboutir aux «sophismes de la folie la plus informée» — comme il est écrit dans les brouillons de *La Saison en Enfer*, — prirent des proportions assez monstrueuses pour effrayer leur annonciateur lui-même.....

Cependant tout, de *la Chasse Spirituelle*, ne doit pas être perdu. De 1873 à 1875, l'arbre de la science du Bien et du Mal a dû être émondé de ses pousses malsaines..... je crois que «les Voix reconstituées», dont il est parlé dans *Les Illuminations*, ne sont autres que celles entendues dans la période visionnaire du printemps et de l'été 1872. Parmi elles, il a fait un choix qu'il réunit à d'autres Voix, à des Visions d'ordre moins périlleux.

Insondable Sagesse présidant aux destinées humaines! Après avoir voulu à la poésie rénover un avenir matérialiste, après avoir cherché à expulser de lui toute idée de sereine beauté chrétienne; après s'être livré corps et âme, à cœur perdu, aux déformations par lui jugées indispensa-

bles pour atteindre son but; après s'être librement, dans ce but, soumis aux pratiques les plus répugnantes et les plus dures,..... l'épistolier de la théorie du voyant, devenu maître des visions, spectateur et juge de l'infini, a abouti, au sortir d'entretiens si redoutables avec le Mistère, au spiritualisme le plus haut, le plus fatalement catholique, à *La Saison en Enfer*. N'est ce pas ici le moment de se rappeler, en songeant à ce que pouvait être *La Chasse Spirituelle* et à sa disposition, ce passage de St. Paul racontant sa conversion: «Je connais un homme qui fut ravi jusqu'au troisième ciel (si ce fut avec son corps ou sans son corps, je ne sais, Dieu le sait); mais je sais bien que cet homme fut ravi (si ce fut avec son corps ou sans son corps, je ne sais, Dieu le sait), et qu'il entendit des paroles mystérieuses, qu'il n'est pas permis à un homme de rapporter.

Quoi qu'il en soit Rimbaud, soulevé par les puissances de révolte maîtresses de son temps et de son sang, ne devait pas, lui, ne pouvait pas se soumettre de suite, comme Paul, après la révélation. Son combat avec l'ange allait se prolonger bien des années encore, presque tout au long de sa vie; et, réfractaire à la paix et au bonheur communs, il devait expier en silence, sans courber le front ni s'avouer vaincu, l'ambition d'avoir tenté, une fois, de bouleverser les cieux.....

..... En réalité, le Christ avait-il jamais, cessé, si outragé et méconnu qu'il ait été par Arthur, d'être son dominateur?

L'emprise du Christ devait aller toujours en se resserrant. Mais le lutteur obstiné qu'était Rimbaud proportionnait la défense à la taille de l'adversaire. Autrefois, il avait élevé le ton du blasphème et du sacrilège en raison même de l'attachement et du respect qu'il avait, petit enfant, porté aux objets de son culte; et cela se comprend: plus l'arbre est dru plus on le secoue fortement pour essayer de le déraciner. Maintenant, au fur et à mesure du resserrement de l'étreinte chrétienne, il ceignait plus farouchement l'armure d'indifférence sous laquelle en lui, sévissait, de plus en plus âpre l'éternel conflit, dont l'issue est toujours une victoire pour le Christ.....

..... «Pourquoi, — s'écrit-il dans les brouillons de *La Saison en Enfer* — a-t-on semé une foi pareille dans mon esprit! Oh, l'idée du baptême. Il y en a qui ont vécu mal, qui vivent mal et qui ne sentent rien! C'est mon baptême et ma faiblesse dont je suis esclave!»

LES REVISTES

GAZETE DES BEAUX-ARTS

Estudi històric, bastant documentat, i molt interessant sobre'ls papers pintats, de l'època napoleònica, amb il·lustracions.

RASSEGNA D'ARTE

Article de D. M. d'Unamuno sobre'l Greco en que s'hi parla d'allò tna popular del misticisme del seu art, dels col·loquis amb Déu que son aquelles pintures, de la vida interior, de les figures que semblen flamarades, del llenguatge espiritual, de les mans d'aquells retrats etc. Se pregunta el senyor d'Unamuno perquè dintre se diu qu'el color del Greco era fred si hi havien tons blaus i blancs. (1)

Una afirmació del senyor Unamuno ens sembla encertada quan afirma que'l foc qu'abrusa al Greco no és un foc material, sinó el foc del Purgatori.

LA REVUE

Parla del nou dramaturg Johann Sigurjonsonn i ne diu lo següent:

Aujourd'hui «Bjoerg-Ejoind» est acclamé sur toutes les scènes scandinaves; il l'a été au Théâtre de la Cour a Munich; il va l'être a Vienne, a Hambourg, a Brème, a Cologne, a Essen..... D'ores et déjà, le nom de Johann Sigurjonsonn est accolé à ceux d'Ibsen, de Bjørnson, de Strindberg; demain, peut être, il les surpassera.

LES DROITS DE L'HOMME

Parla elogiosament de la companyia anglesa qu'en el teatre del Châtelet, a París, hi representa els clàssics anglesos.

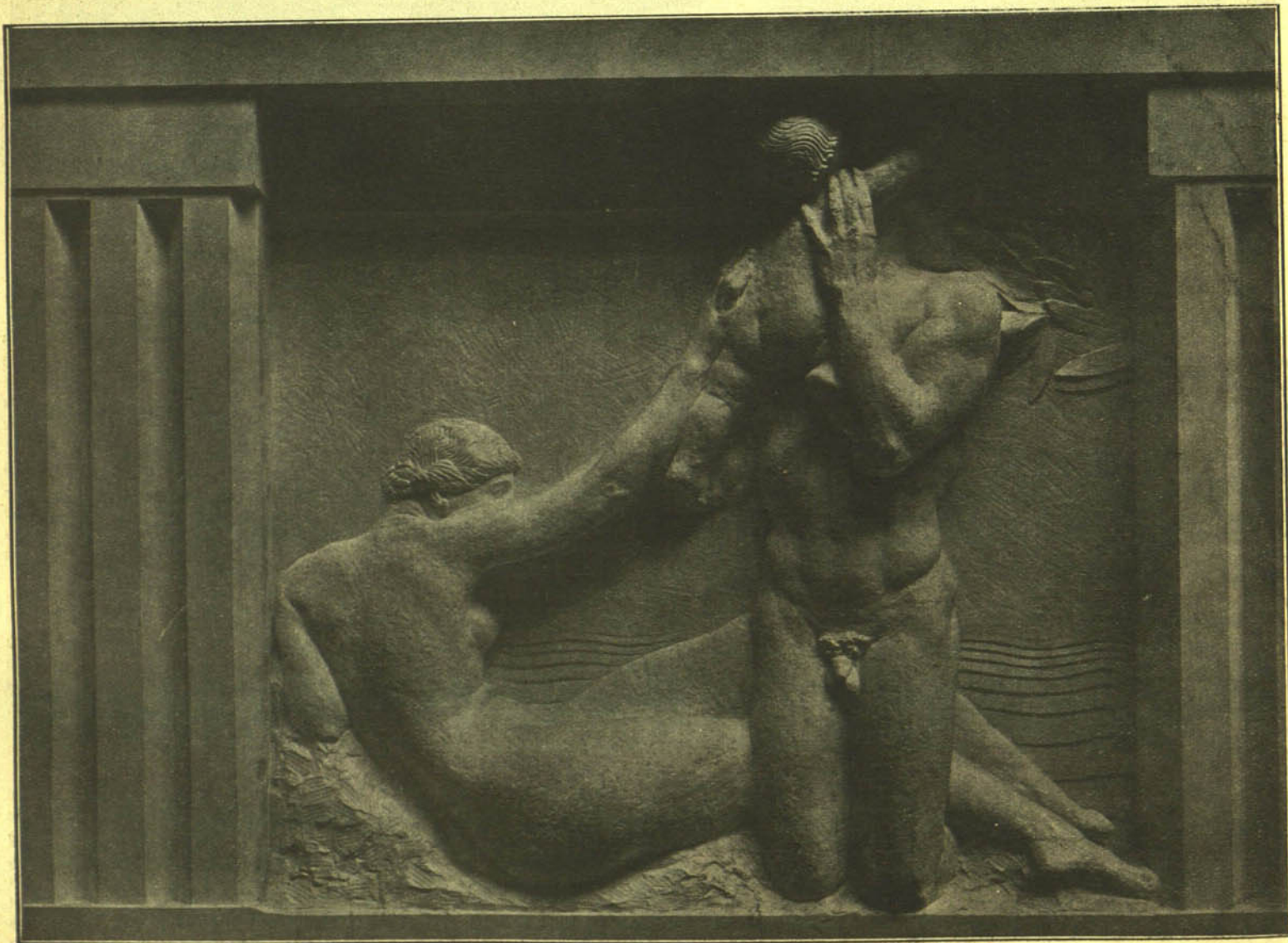
L'EFFORT LIBRE

Publica un article de d'en Lleó Bazalgette titulat *Catholiques amateurs*, en el qual parla de la moda que hi torna a haver a França de ferse o de fingirse catòlic. En Bazalgette fa'l favor de no creure qu'els artistes que segueixen aquesta moda creguin totes les puerilitats de doctrina que son la base de la fé catòlica i acava dient que aquesta fal·lera seria inofensiva si no tingués la contra de que, seguida per artistes de certa valua, és un exemple que fa perseverar a molts homes en las voies de l'antique imbecillité.

Poemes del Ghetto. — *L'Effort Libre* publica tres poemets d'en C. N. Bialik traduïts per en Raymond Geiger, precedits d'aquesta nota interessant:

Ensemps qu'el sionisme neixia, l'antigua llengua hebrea, renovada i adaptada a les necessitats de la vida moderna, prenia de dia en dia un lloc més gran en els ghettos. No sols els proletaris que retornaven a l'antigua patria jueva, sinó també els intel·lectuals i els artistes usaven la llengua dels profetes rejoyenida. Avui, periòdics, revistes i obres literàries s'imprimeixen en hebreu a les cinc parts del mon, sobre tot a Rússia, a Polònia i, com és natural, a Palestina, aont totes les llengües reculen i s'esborren devant de l'hebreu. Hi ha nascut un moviment literari de primera força i poetes com en Gordon, en Peretz, en Tchernikowsky i en Bialik representen les diferents branques d'aquesta florida del lirisme hebraic del que en Bialik és el mestre. Nascut al ghetto, nodrit de cultura jueva, i ardent patriota, ha filtrat en els seus poemets la tristesa, l'angoixa, les esperances i les desil·lusions dels jueus, però amb el ben entès de que en Bialik no és solsament el poeta nacional sinó que sa musa s'inspira en temes eterns. Un crític ha dit d'aquet poeta que havia posat en els seus versos una abundancia de bellesa tan gran que no's podia soportar.

Imp. E. GABAÑACH, S. en C. - Diputació, 308 - BARCELONA

“Fris Nupcial” Detall, per Libero ANDREOTTI

Babel

TIPUS POPULARS. — El noi tendre

DIABÈTICOS
— CURA INFALIBLE CON EL —
OPALCHI-NOVELLAS
EXIGIR EL LEGÍTIMO PREPARADO — FARMACIA DEL AUTOR
77, RAMBLA DE CATALUÑA, SEGALÀ, ALSINA, & C.

TALLER DE CERRALLERIA
MAGÍ SANS
soldadura autògena
TORRIJOS 38 (GRACIA)

— Qui no anuncia no vén. ¿Ho sent?

Automòvils BENZ

Autos - Camions - Omnibus
Motors Marins i Aviació

Aragó, 282 : Telèfon 3579
" BARCELONA "

**INSTALACIONS GRALS.
D'ELECTRICITAT**

SAVADOR FERRER

**MAQUINARIA ASCENSORS
VENTILADORS**

Oficines : Claris 34. entr. dreta
Tallers i Magatzem : baixos. dreta
telèfon 482

— Ja ferà'l favor de dir-me qué diable fá amb la sabata.
— Estic esborrant un erro amb el taló de cautxú perquè he perdut la goma esborradora.

(Megendorfer Blätter, Berlin)

P. REIG I FILL
CONSTRUCTORS DE MOBLES

CASA FUNDADA EN 1852

DESPATX
EXPOSICIO I VENDA

R de Catalunya 23

TALLERS
UNIVERSITAT 21
BARCELONA

Palmar
ANTIGUITATS
MOBLES
CUADROS
PORTA
FERRI
CA.
18

— De segur, Planella, que't gastes totes les rendes.
— Nòooo Dugues terces parts només.
— Aixís, doncs, l'altre tercera part la deus posar a rèdit....
— Millor qu'aixó; l'entrego a la dona pel gasto de casa.

(London Opinion, Londres)

Feu circular REVISTA NOVA

Ma FOTOGRAFIA
D'ART
ROSSELLÓ 277

ORALITA ROVIRALTA

**BELLESA
MODERNE**

ARRUGUES: TAQUES i CICA-
TRIUS: ERUPCIONS i MA-
LALTIES DE LA PELL:
DEL MOIXI: CAIGU-
DA DEL CABELL:
OBESITAT: MA-
SSATJE: MA-
NICURA
ETC.

RBLA DEL
CENTRE 7
PRL.

— Qué ferà aqueix estiu, senyora?
— Feré la volta al mon.
— I el seu marit?
— També, però la ferà en sentit contrari.

(Fliegende Blätter, Munic)

— Veniu, nois; seguime, que vos acompanyaré fins al fruitaire aque'l qu'està massa gras per a poder corre.

(London Opinion, Londres)

¿Volen tenir sempre
els mobles llustrosos?

===== COMPRIN	Preus
L'AUTOLAK	1'00 ptas.
	2'50 »
producte a base de cera	4'50 »

De venda: Portaferriça, 17
FARRÉ Y ASENSIO

Vda. de E. Teixidor

Material completo para
Arquitectura... Dibujo...
Pintura... Decoración etc.

Donda de Sn. Pedro 16.
BARCELONA

Teléfono
..... 1289.

**PARFUMERIE
AUX FLEURS
SANTIAGO
SEGURA
S. EN C.**

CORTS CATALANES, 616

DOS LEONES

FERRETERIA FUMISTERIA
ARTICLES PER A VINTJE y SPORT METALLS D'ORNAMENT UTENSILIS DE PERCUSSORIA
SUMINISTRE A PREUS ESPECIALS A HOTELS COL·LEGIS COMUNITATS HOSPITALS
COMPANYIES DE FERRO CARRILS EMPRESSES CIVILS MILITARS y NAVIERES
RAMBLA DE CATALUNYA 22

VENDES A L'ENGROS
A TOTES LES REGIONES

VENDES
A LA MENUDA

FEU CIRCULAR REVISTA NOVA

MATA-FUEGOS ESPAÑOL

VICTORIA

EL MAS MODERNO PRÁCTICO Y ECONÓMICO
FUNCIONAMIENTO INFALIBLE

SIN SIFÓN

SIN PERCUTOR

SIN MANUBRIO

SIN BOLAS QUE ROMPER

SIN NINGÚN MECANISMO

5 litros 45 pts. - 7 litros 55 pts. - 10 litros 65 pts.

Detalles y pruebas a quien lo solicite

ANTONIO CAÑELLAS

Rambla Cataluña, núm. 59, pral. - BARCELONA

**FAIANS
CATALÀ**

CORTS CATALANES. 615

VAIXELLES
CRISTALLERIA

SANROMÀ

Bicícletes - Motocícletes

Accessoris

Articles de Sport

Balmes, 62 :: Telèfon 1445

:: BARCELONA ::

Arriba el marit a casa i troba a l'es-
posa desconhortada perquè'l canari li
ha fugit de la gavia. Vol aconsolarla
i l'abraça. L'esposa, en un nou sanglot
convulsiu, li diu:

— Ai Jordi, ara ja sols me restes tu!

(Simplicissimus, Munic)

Citinoide
la millor aigua de taula
ets ambigua Demanar mostres
10 A. Serra Pelayo 9.

LES PRUNES